

Nr 165.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående anslag till Krigsrätterna: Avlöningar, m. m.; given Stockholms slott den 25 februari 1944.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över justitiedepartementens ärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla de förslag, om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF.

Thorwald Bergquist.

Utdrag av protokollet över justitiedepartementens ärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 25 februari 1944.

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena GÜNTHER, statsråden PEHRSSON-BRAMSTORP, WIGFORSS, MÖLLER, SKÖLD, ERIKSSON, QUENSEL, BERGQUIST, BAGGE, ANDERSSON, DOMÖ, GJÖRES, EWERLÖF, RUBBESTAD.

Efter gemensam beredning med cheferna för försvars- och finansdepartementen anför chefen för justitiedepartementet, statsrådet Bergquist.

Vid anmälan den 4 januari 1944 av de frågor, som tillhöra regleringen för budgetåret 1944/45 av utgifterna under riksstatens andra huvudtitel, omförmäldes under punkterna (26) och (27) anslagsbehovet för regements- och stations- samt de särskilda krigsrätterna eller sålunda de för fredsförhållandena avsedda krigsrätterna. Jag erinrade därvid om att de för detta anslagsbehov i gällande riksstat uppförda två förslagsanslagen, Krigsrätterna: Avlöningar och Krigsrätterna: Omkostnader, tillkommit genom att 1942 års riksdag bifallit ett av Kungl. Maj:t med hänsyn till den efter krigsutbrottet

inträdda starka ökningen av krigsrätternas arbetsbörda framlagt förslag till omreglering av den civila krigsrättspersonalens arvoden och övriga förmåner, innebärande väsentliga förbättringar i sådant hänseende (prop. nr 269; rskr. nr 403).

Anslagen utgingo för budgetåret 1942/43 med 279 500 kronor resp. 30 000 kronor. I propositionen nr 269/1942 uttalades, att det icke då kunde avgöras, i vad mån de föreslagna arvodena borde utgå jämväl under efterföljande budgetår, utan att arvodesfrågan måste bedömas efter de växlande förhållandena och att sålunda till följande års riksdag borde företagas en omprövning av arvodena, grundad på ytterligare ett års erfarenheter och på fullständigare statistiskt material än det som i propositionen kunnat föreläggas. I anslutning till detta uttalande verkställdes i propositionen nr 218 till 1943 års riksdag en omprövning av arvodesfrågan och riksdagen beslöt, med bifall till de i propositionen framförda förslagen om förhöjning av vissa arvoden m. m., att för innevarande budgetår upptaga anslaget till Krigsrätterna: Avlöningar med 326 500 kronor, varemot anslaget till Krigsrätterna: Omkostnader tills vidare bibehölls vid oförändrat belopp. Det förutsattes, att till 1944 års riksdag skulle ske en förnyad omprövning av arvodena med ledning av de ytterligare erfarenheter som till dess kunde vinnas (prop. nr 218 s. 18). Under hänvisning härtill framhöll jag i statsrådsprotokollet för den 4 januari 1944, att förslag i ämnet borde i särskild proposition föreläggas riksdagen så snart rättsstatistiska uppgifter för år 1943 inkommit och blivit föremål för bearbetning. Ehuru under alla förhållanden en viss förändring av anslagets storlek komme att bliva erforderlig med hänsyn till den fortgående utbyggnaden av försvarsorganisationen, syntes anslaget till Krigsrätterna: Avlöningar, i avbidan på nämnda proposition, böra upptagas med ett beräknat belopp, motsvarande det nuvarande anslaget, 326 500 kronor. Jämväl anslaget till Krigsrätterna: Omkostnader syntes tillsvidare kunna beräknas till samma belopp som det nu utgående eller 30 000 kronor. I enlighet härmed föreslog Kungl. Maj:t i statsverkspropositionen riksdagen att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, för budgetåret 1944/45 beräkna ifrågavarande två anslag på sätt jag angivit.

Sedan berörda statistiska material numera inkommit och från försvarsdepartementet erhållits erforderliga uppgifter angående den fortsatta utbyggnaden och organisationen av landets försvarskrafter, får jag underställa Kungl. Maj:t ifrågavarande anslagsbehov. Härvid har jag jämväl att anmäla en av styrelsen för föreningen Sveriges krigsdomare och auditörer i skrivelse den 11 november 1943 gjord framställning om rätt till semester för de civila befattningshavarna vid krigsrätterna.

1. Krigsrätterna: Avlöningar, förslagsanslag.

I propositionen nr 269 till 1942 års riksdag lämnades å s. 2—9 en kortfattad redogörelse för de ifrågavarande krigsrätternas organisation samt den civila personalens tjänsteåligganden och dåvarande avlöningsförhåll-

landen. Det torde därför ej var nödigt att här lämna några uppgifter i dessa hänseenden, utan torde därutinnan få hänvisas till nämnda redogörelse.

Ej heller torde vara erforderligt att här närmare beröra innebörden av den fråga och med budgetåret 1942/43 genomförda förbättringen av den civila krigsrättspersonalens förmåner samt de framställningar och övriga förhållanden, som legat till grund för densamma. En sammanfattande redogörelse här för återfinnes i propositionen nr 218 (s. 3—8) till 1943 års riksdag, vartill jag tillåter mig hänvisa. Sistnämnda proposition redovisar jämväl (s. 8—13) de framställningar om ytterligare förbättring i avlöningsförmånerna för ifrågavarande personal, som gjorts av föreningarna Sveriges krigsdomare och auditörer samt Sveriges krigsfiskaler och vilka framställningar i avseende å krigsdomarna vunno visst beaktande i samma proposition. Även härutinnan torde jag få hänvisa till propositionen.

Med hänsyn till krigsdomar- och auditörsföreningens förut omförmälda hemställan om rätt till semester torde däremot vara lämpligt att här återgiva vad tidigare härutinnan förekommit.

Förslag om rätt till kostnadsfri semester för krigsdomstolarnas civila personal har vid flera tillfällen väckts, bland annat i det betänkande som den 23 oktober 1918 avgavs av sakkunniga för utarbetande av förslag till förbättring i krigsdomares, auditörers och krigsfiskalers avlöningsförhållanden (betänkandet s. 29 ff.). Med anledning av betänkandet föreslog Kungl. Maj:t i statsverkspropositionen till 1919 års riksdag (II ht s. 48) denna att bevilja anslag till sådant belopp att semester skulle kunna årligen beredas krigsdomare under en och en halv månad samt auditör och krigsfiskal under en månad, allt likväl under förutsättning att tillgång till kompetent vikarie finnes. Förslaget vann emellertid icke riksdagens bifall (rskr. nr 2 s. 7).

I skrivelse till Kungl. Maj:t den 25 oktober 1941 rörande förbättring av de avlönings- och andra förmåner, som då vore tillerkända krigsdomstolarnas civila personal, hemställde styrelsen för *krigsdomar- och auditörsföreningen* jämväl, att en månads kostnadsfri semester måtte tillerkännas krigsdomare och auditörer. Under erinran att föreningen redan åren 1916 och 1917 inkommit med hemställan i dylikt hänseende samt om den behandling samma spörsmål undergått vid 1919 års riksdag, anfördes till stöd för framställningen:

Då styrelsen nu åter gör hemställan om beviljande av semesterrätt åt ifrågavarande befattningshavare, anser sig styrelsen i huvudsak kunna inskränka sig att såsom skäl därför åberopa vad de sakkunniga i sitt betänkande anfört såsom motivering i frågan. Styrelsen vill därutöver dock framhålla, att det enligt styrelsens förmenande icke föreligger något skäl, varför den civila krigsrättspersonalen skall vara betagen rätten att i likhet med statens övriga tjänstemän åtnjuta viss tids kostnadsfri semester samt att, även om avlöningarna höjas i den utsträckning som styrelsen föreslagit, ersättningen för det med befattningarna förenade arbetet i allt fall icke blir större än att det måste anses hårt för befattningshavarna att för erhållande av någon tids vila från det numera så betungande arbetet nödgas avstå en icke oväsentlig del av avlöningen.

Beträffande den tid, som semester skäligen bör få åtnjutas, synes visserligen åtskilliga skäl, såsom även nämnda sakkunniga framhållit, tala för att krigsdomarna tillerkändes semester under en och en halv månad årligen. Föreningen har emellertid ansett sig böra stanna för den ståndpunkten, att semestertiden lämpligen bör sättas lika för samtliga civila befattningshavare vid krigsrätterna, och får styrelsen alltså härigenom hemställa, att rätt till kostnadsfri ledighet årligen under en månad tillerkännes den civila personalen vid krigsrätterna.

Styrelsen för *föreningen Sveriges krigsfiskaler* framförde i skrivelse till Kungl. Maj:t den 17 november 1941 för krigsfiskalernas vidkommande förslag av motsvarande innebörd.

Framställningarna om semester lämnades i avgivna yttranden utan erinran av krigshovrätten, justitiekanslersämbetet och överbefälhavaren, varemot statskontoret och militieombudsmannen förklarade sig icke kunna tillstyrka desamma.

Krigshovrätten framhöll därvid, att det härvidlag visserligen vore fråga om arvodestjänster, men att det med hänsyn till beskaffenheten och omfattningen av befattningshavarnas göromål i detta fall torde vara befogat att frångå eljest gällande regler.

Statskontoret — som i sitt yttrande erinrat om att förslag om semester för ifrågavarande personal tidigare varit föremål för statsmakternas prövning utan att vinna bifall — uttalade, att beviljandet av semesterförmån till befattningshavare i den ställning det här gällde enligt ämbetsverkets mening måste anses uteslutet.

Militieombudsmannen anförde, att vissa skäl onekligen talade för att ifrågavarande befattningshavare borde tillerkännas förmån av semester. Med hänsyn till tjänsternas utpräglade art av bisysslor syntes frågan likväl så tveksam, att yrkandena i denna del icke kunde tillstyrkas.

De för frågan om revision av avlöningsbestämmelserna för den civila personalen vid krigsdomstolarna tillkallade särskilda *utredningsmännen* (se prop. nr 269/1942 s. 33) funno framställningarna om rätt till semester, ehuru i och för sig väl grundade, av principiella skäl svårligen kunna tillmötesgå. Härom anfördes i deras promemoria följande:

Enligt utredningsmännens mening kunde vägande skäl anföras till stöd för att ifrågavarande befattningshavare borde tillerkännas kostnadsfri semester. Särskilt kunde framhållas att deras åligganden både vore i hög grad ansvarsfulla och toge en betydande del av befattningshavarnas tid i anspråk. Under nuvarande förhållanden måste en del av dessa tjänster redan i och för sig anses verkligt betungande. Att befattningshavarna årligen erhöle möjlighet att utan ekonomisk uppoffring bereda sig en tids vila vore därför även ett allmänt intresse. Den jämförelsevis varaktiga karaktären hos befattningarna talade även till förmån för semesterkravet.

Å andra sidan kunde ej förnekas att tjänsterna hade en utpräglad karaktär av bisysslor. Ett beviljande av kostnadsfri semester i dessa fall skulle därför innebära ett avsteg från en princip, som eljest undantagslöst upprätthålles. Att i detta hänseende bereda just de befattningshavare, varom nu vore fråga, en gynnad undantagsställning syntes icke böra ske med mindre utomordentliga skäl kunna andragas för en sådan åtgärd, men skäl av sådan styrka hade

knappast förebringats. — Därvid kunde emellertid framhållas, att om angivna förmån ej kunde tillerkännas befattningshavarna och dessa således under sin ledighet måste helt eller delvis avstå från arvodet, de föreslagna arvodesbeloppen så mycket mera måste framstå som synnerligen måttfullt beräknade.

I propositionen nr 269 till 1942 års riksdag fann *departementschefen* sig, under hänvisning till tjänsternas karaktär av bisysslor, av principiella skäl förhindrad tillstyrka att dylik förmån tillerkändes vederbörande. Frånvaron av semester syntes emellertid böra beaktas, då det gällde att bedöma skäligheten av de förordade arvodesförhöjningarna.

Yrkandet om semester framfördes ånyo av styrelsen för *krigsdomar- och auditörsföreningen* samt styrelsen för *krigsfiskalsföreningen* i skrivelser till Kungl. Maj:t den 5 december 1942 resp. den 25 januari 1943. Förstnämnda styrelse, vars framställning i tillämpliga delar åberopades av krigsfiskalsföreningen, anförde därvid till stöd för densamma:

Denna fråga är för de civila befattningshavarna vid krigsrätterna av stor betydelse. Att med de så knappt tilltagna avlöningsförmånerna behöva avstå dessa under semester synes styrelsen knappast förenligt med billighet. Erinras måste i detta sammanhang att tjänsternas karaktär av bisysslor främst har sin grund i statsmakternas eget intresse, vilket också vid skilda tillfällen vitsordats. Att för en så ringa kostnad, som t. o. m. en förhöjd ersättning måste anses innebära, kunna uppehålla denna domstolsverksamhet med synnerligen kompetenta tjänsteinnehavare — krigsdomarna i alla fall och auditörerna i de flesta ordinarie domare — måste vara ett statsintresse. Men då böra heller icke dessa befattningshavare betraktas såsom vilka arvodesinnehavare som helst. Tjänsterna äro också i många avseenden jämställda med de ordinarie domarsysslor. De flesta krigsrätter hava bestämda sessionsdagar i veckan och att indraga någon av dessa är med nuvarande arbetsbörda helt uteslutet. Den tid sammanträdena vara överstiger ofta de ordinarie domstolarnas sessionstider. Under dylika omständigheter böra tjänsteinnehavarna i alla de avseenden, där det är möjligt, jämföras med andra domare och då också i frågan om rätt till kostnadsfri semester.

Under hänvisning till vad sålunda framhållits, vill styrelsen med skärpa hävda, att de befattningar varom här är fråga på grund av sin vikt och betydelse icke kunna jämföras med utan stå i en särklass i förhållande till andra arvodestjänster. Och styrelsen anser nu framförda förhållanden innefatta just de utomordentliga skäl, som enligt utredningsmännen erfordrades för att motivera avsteg från principen om att rätt till semester icke är förenad med bisysslor.

Framställningen tillstyrktes även denna gång av *krigshovrätten*, som förklarade sig dela krigsdomar- och auditörsföreningens åsikt att i detta fall föreläge sådana utomordentliga förhållanden som kunde grunda avsteg från principen att innehavare av arvodestjänst av ifrågavarande slag ej ägde rätt till semester. *Statskontoret* förklarade sig däremot icke kunna understödja yrkandet. *Justitiekanslersämbetet* och *militieombudsmannen* togo icke bestämd ståndpunkt till frågan. Den sistnämnde anförde bland annat:

Med hänsyn till den utpräglade arten av bisysslor hos ifrågavarande tjänster ansåg militieombudsmannen sig föregående år icke kunna tillstyrka

yrkandena om rätt till semester utan avdrag å årsarvodet. Emellertid vill jag framhålla att starka billighetsskäl onekligen tala för en sådan rätt. Huruvida på grund härav avvikelser bör ske från den principiella ståndpunkten att rätt till semester icke bör tillerkännas innehavare av bisysslor av ifrågavarande art kan vara tveksamt. Ju mer arbetsbördan ökas och ju mindre därigenom karaktären av bisysslor framträder, desto starkare bli emellertid skälen för att semesterrätt bör tillkomma även dessa befattningshavare.

I propositionen nr 218 till 1943 års riksdag anförde jag såsom föredragande *departementschef* (s. 18) beträffande frågan om rätt till semester, att det visserligen förhölle sig så, att ju större omfattning krigsrättsgöromålen tagit desto större likhet hade ifrågavarande befattningar kommit att erbjuda med domar- och åklagartjänsterna vid de allmänna domstolarna. I samma mån hade också befattningarnas innehavare till stöd för yrkandet om semester kunnat andraga billighetsskäl, som i och för sig måste anses mycket beaktansvärda. Å andra sidan gällde, att så länge dessa befattningar låte sig förenas med domar- och åklagartjänster vid allmänna domstolar, kvarstode deras karaktär av bisysslor och därmed de betänkligheter som kunde resas mot att innehavarna av sådana sysslor tillerkändes semester. I varje fall syntes frågan, huruvida trots dessa betänkligheter semesterrätt borde beviljas, icke böra bedömas efter nuvarande onormala förhållanden utan med hänsyn till göromålens omfattning under fredsförhållanden. Jag fann mig fördenskull alltjämt förhindrad tillstyrka semesterkravet.

Riksdagen biföll sistnämnda proposition utan att erinran mot detta mitt uttalande gjordes.

Styrelsen för *föreningen Sveriges krigsdomare och auditörer* har, som förut anmärkts, i skrivelse den 11 november 1943 nu ånyo hemställt, att de civila befattningshavarna vid krigsrätterna måtte beredas kostnadsfri semester under en månad årligen. Föreningen har därvid, ehuru enligt föreningens mening ifrågavarande befattningshavare icke kunde anses hava på långt när erhållit löneförmåner, som motsvarade arbetsbördans alltjämt fortgående stegring, framhållit, att föreningen ändock ville inskränka sig till att endast ånyo framföra kravet på semester. Till stöd för detta har föreningen, under återopande av vad i de tidigare framställningarna i detta ämne anförts, nu ytterligare andragit följande:

I trots av att föreningen icke vann syftmålet med sin sista framställning, måste dock styrelsen med tillfredsställelse konstatera, att frågan med hänsyn tagen till de avgivna utlåtandena måste anses hava fallit framåt. *Departementschefens* uttalande, att frågan, huruvida semesterrätten borde beviljas, icke borde bedömas efter nuvarande onormala förhållanden utan med hänsyn till göromålens omfattning under fredsförhållanden, finner styrelsen sig icke kunna biträda utan styrelsen förmenar, att frågan bör just under nuvarande förhållanden nå en lösning. Skulle arbetsbördan vid krigsrätterna åter sjunka till den nivå, som rådde före 1939, funnes säkerligen ringa eller ingen utsikt för att rätt till semester beviljades den civila personalen vid krigsrätterna, huru berättigat detta än må synas jämväl under dylika förhållanden. Nu måste man emellertid med all säkerhet räkna med att de såsom onormala betecknade förhållandena komme att råda i varje fall avsevärd tid framåt och på sätt styrelsen framhöll redan i sin underdåniga

framställning av den 25 oktober 1941, är det uppenbart, att arbetsbördan vid krigsrätterna kommer att även för framtiden, sedan mera normala förhållanden en gång inträtt, vara avsevärt mera betungande än före den 1 september 1939. Att under sådana omständigheter skjuta fram ett avgörande av frågan till en oviss framtid synes icke vara riktigt. Den civila krigsrättspersonalen har sedan tre år dragits med en mycket tung arbetsbörda och det kan då icke vara för tidigt, att den redan nu kommer i åtnjutande av kostnadsfri semester. I Kungl. Maj:ts proposition till 1942 års riksdag uttalade departementschefen, att frånvaron av rätt till semester torde böra beaktas, då det gällde att bedöma skäligheten av arvodesförhöjningarna. Det förhåller sig emellertid så, att arbetsbördan vid krigsdomstolarna fortfarande visar stigande kurva, och det torde icke kunna av någon med fog påstås, att arvodena höjts i sådan grad, att desamma kunna anses i någon mån kompensera frånvaron av kostnadsfri semesterledighet. Under sådana omständigheter finner sig styrelsen böra ånyo göra framställning om beviljande av kostnadsfri ledighet åt den civila personalen vid krigsrätterna.

Med hänsyn till den ingående remissbehandling frågan om semester för den civila krigsrättspersonalen tidigare undergått, har jag icke ansett nödigt att infordra yttranden över den nu föreliggande framställningen i detta ämne.

Till komplettering av det rättsstatistiska material, som redovisats i propositionerna nr 269/1942 och 218/1943, har genom justitiedepartementets försorg införskaffats viss ytterligare utredning rörande *arbetsbördan vid krigsrätterna*.

Den sålunda erhållna utredningen avser verksamheten vid *regements- och stationskrigsrätterna* under år 1943 och utvisar för samtliga förband jämväl antalet disciplinmål, vari auditörerna under år 1943 avgivit yttranden. Till jämförelse mellan krigsrättspersonalens arbetsbörda under åren 1941 och 1942 samt år 1943 har uppgjorts en sammanställning, vari upptagits dels de genom den nya utredningen framkomna siffrorna och dels motsvarande siffror för åren 1941 och 1942, därvid dock beträffande förstnämnda år saknas uppgifter om auditörernas rådgivning i disciplinmål (Bil. A). Sammanställningen utvisar att arbetsbördan, som under år 1942 undergick en avsevärd ökning, ytterligare stegrats under år 1943, dock icke i samma grad som året förut. Efter antalet mål och ärenden (de sistnämnda huvudsakligen s. k. undersökningsmål) belöper sig ökningen med ungefär 70 procent å ordinarie förband och 30 procent å underställda förband. Till den del stegringen av arbetsbördan beror på mål och ärenden från underställda förband är den i förevarande sammanhang av mindre intresse. För behandlingen av sådana mål och ärenden utgår nämligen särskild ersättning, som genom den år 1942 genomförda arvodesregleringen förhöjts till av krigsdomar- och auditörsföreningen föreslagna belopp. Av betydelse för frågan om skäligheten av de fasta arvoden, om vilka nu är fråga, är därför endast stegringen av antalet mål och ärenden från ordinarie förband. Deras antal har ökats från omkring 7 300 till omkring 9 200 eller således med omkring 26 procent. Ökningen har drabbat olika krigsrätter i mycket olika grad. I några fall har icke inträffat någon ökning, utan har antalet mål och ärenden i stället minskats, dock ej i någon mera avsevärd mån. Av en jämförelse mel-

lan det statistiska primärmaterialet för åren 1942 och 1943 synes vidare framgå att undersökningsmålen ökat i ungefär samma grad som brottmålen. Detta förhållande är såtillvida av betydelse i detta sammanhang, att undersökningsmålen i genomsnitt äro av enklare beskaffenhet än brottmålen. Vidare är krigsdomaren icke skyldig att deltaga i behandlingen av undersökningsmål utan kan överlämna åt auditören att vid handläggningen av sådana mål tjänstgöra såsom ordförande i krigsrätten. Vad beträffar antalet disciplinmål föreligger jämförelsematerial endast från åren 1942 och 1943. De föreliggande siffrorna giva emellertid vid handen, att auditörerna vid de mera arbetstyngda krigsrätterna vid sidan om sin befattning med krigsrättsmålen allttjämt måste ägna avsevärd tid åt avgivandet av yttranden i disciplinmål.

Liksom under de närmast föregående åren har även under innevarande budgetår blivit nödvändigt att befria vissa auditörer från en del av arbetet och lägga detta på särskilt förordnad vikarie. Därvid har den ordinarie auditören som regel fått avstå en del av sina avlöningsförmåner, under det att den partiella vikarien erhållit ersättning efter samma grunder som gälla för tjänstgöring i särskild krigsrätt.

Med hänsyn till att den civila personalen vid de *särskilda krigsrätterna* åtnjuter ersättning för krigsrättssammanträde och, i viss mån, efter antalet därvid handlagda mål har icke ansetts erforderligt att införskaffa någon statistik rörande arbetsbördan vid dessa krigsrätter.

**Departements-
chefen.**

De uppgifter, som införskaffats rörande arbetsbördan för den civila personalen vid regements- och stationskrigsrätterna under år 1943, utvisa att den alltsedan krigsutbrottet 1939 konstaterade stegringen av antalet mål och ärenden allttjämt fortgår. Huruvida denna stegring kommer att fortsätta även under kommande budgetår, är givetvis omöjligt att nu bedöma. Uti ett innevarande dag på min hemställan till lagrådet remitterat förslag till lag angående behörighet för militär befälhavare att ålägga ersättningsskyldighet ha upptagits bestämmelser, som torde komma att inverka på krigsdomstolarnas arbetsuppgifter. Enligt förslaget skola nämligen ärenden angående ersättningskyldighet för skadad eller förkommen egendom i viss omfattning överlämnas till avgörande av vederbörande militäre befälhavare i stället för av krigsrätt. Den militäre befälhavaren skall därvid i regel samråda med auditören. Då emellertid ifrågakommande ärenden för närvarande i allmänhet må handläggas av krigsrätterna under ordförandeskap av auditör och sålunda utan krigsdomarens medverkan samt auditör jämväl enligt förslaget skall deltaga i avgörandet av dylika mål och ärenden, torde ett genomförande av detta förslag icke, så vitt nu kan bedömas, komma att medföra någon väsentlig minskning av den arbetsbörda som vid de fasta arvodenas bestämmande förutsatts åvila krigsrätternas civila personal. Med hänsyn till vad sålunda anförts torde det icke kunna ifrågakomma att minska nämnda arvoden. Å andra sidan synes den konstaterade ökningen av arbetsbördan i övrigt ej heller böra medföra en mera allmän förhöjning av arvodesbeloppen. Med hänsyn till att arvodena så sent som år 1942 väsentligt för-

bättrats för samtliga befattningshavare och år 1943 i fråga om vissa krigsdomare ytterligare förhöjts (jfr prop. nr 218/1943 s. 15), synes en ökning av arvode icke nu böra ifrågakomma under annan förutsättning än att arvodesbeloppet på grund av arbetsbördans fortsatta ökning framstår som uppenbart för lågt. Enligt min mening kan den ytterligare stegringen av arbetsbördan knappast anses hava i allmänhet lett till ett sådant resultat. Därvidlag är att märka bland annat, att även om de fasta arvoden kunna anses väl knappt utmätta, befattningshavarna i betydande utsträckning torde ha kompenserats därigenom att särskild ersättning för mål från underställt förband utgår jämväl för det fall att vid regements- eller stationskrigsrätt handlagts mål från såväl det ordinarie som det underställda förbandet och även för den händelse antalet mål från underställt förband inskränker sig till ett enda eller ett fåtal.

På grund av den ökning av arbetsbördan som inträtt under år 1943 anser jag det emellertid ofrånkomligt att taga under omprövning en förhöjning av arvoden till personalen vid vissa krigsrätter. Vad därvid först angår krigsdomarna synas följande böra ifrågakomma till arvodesförbättring, nämligen de som tjänstgöra i krigsrätterna vid 1) Stockholms luftvärnsregemente, Roslagens flygflottilj och Svea flygflottilj, 2) Södermanlands pansarregemente, 3) Smålands artilleriregemente, 4) Jönköpings-Kalmar regemente och Göta ingenjörkår, 5) Karlskrona örlogsstation och Karlskrona kustartilleriregemente, 6) Hallands regemente, 7) Göta artilleriregemente och Göta flygflottilj, 8) Livregementets grenadjärer, 9) Hälsinge regemente samt 10) Västerbottens regemente och Norrlands dragonregemente. I fråga om den under 6) omnämnda krigsrätten kommer jag emellertid att i det följande föreslå viss ändring i krigsdomarindelningen, vilken sammanhänger med den utvidgning av krigsrättsorganisationen som föranledes av tillkomsten av nya truppförband. Till frågan om vilket arvode som bör utgå till krigsdomaren i denna krigsrätt skall jag därvid återkomma. För vardera av övriga förenämnda krigsdomare synes arvodet böra höjas med 300 kronor, vilket innebär en sammanlagd ökning av arvodessumman åt krigsdomare med 2 700 kronor. Någon ändring i gällande krigsdomarindelning utan sammanhang med tillkomsten av nya truppförband anser jag mig icke böra nu föreslå. Väl skulle arbetsbördan för de krigsdomare, en å vardera orten, som äro anställda vid de i Linköping, Skövde—Karlsborg och Boden förlagda truppförbanden, kunna motivera en uppdelning av befattningarna på flera innehavare, men då vederbörande befattningshavare hittills visat sig kunna medhinna sina göromål, saknar jag tillsvidare anledning ifrågasätta någon ändring i nuvarande indelning. Jag förutsätter emellertid, att Kungl. Maj:t, därest uppdelning av någon av dessa tjänster skulle visa sig under kommande budgetår nödvändig, skall vara oförhindrad att vidtaga erforderliga organisationsändringar. I detta sammanhang får jag vidare anmäla, att Kungl. Maj:t den 29 juli 1943 bestämt att Göteborgs örlogsdepås stationssektion skulle från och med den 1 oktober 1943 utgöra örlogsstation. Då i följd härav jämlikt 5 § lagen om krigsdomstolar och rättegången därstädes stationskrigsrätt skall finnas vid örlogsstationen, har Kungl. Maj:t genom beslut den 18 sep-

tember 1943 förordnat, att för sagda krigsrätt samt för krigsrätterna vid Göteborgs luftvärnskår och Älvsborgs kustartilleriregemente skall finnas gemensam civil personal, samt fastställt härav betingad ändring i specialstaterna för krigsdomare, auditörer och krigsfiskaler. Å andra sidan har den i propositionen nr 218/1943 (s. 17) omnämnda nyuppsättningen av Göta pansarlivgarde ännu icke kommit till stånd, vilket sammanhänger med statsmakternas beslut om att regementet skall förläggas till Enköping i stället för till Stockholm. Någon ändring i krigsdomarindelningen för de till Stockholm förlagda truppförbanden kommer därför icke, såsom angivits i nyssnämnda proposition, att behöva vidtagas. Jag återkommer längre fram till frågan om arvode åt krigsdomaren i krigsrätten vid pansarlivgardet, vars uppsättning torde komma att äga rum under instundande budgetår.

I fråga om auditörs- och krigsfiskalsbefattningarna finner jag med hänsyn till arbetsördans ökning icke anledning föreslå höjning av arvoden till andra auditörer och krigsfiskaler än dem vid 1) Södermanlands pansarregementes samt 2) Jönköpings-Kalmar regementes och Göta ingenjörkårs krigsrätter. Arvodesökningen torde böra utgöra, i fråga om förstnämnda krigsrätt, för auditören 600 kronor och för krigsfiskalen 300 kronor samt, i fråga om sistnämnda krigsrätt, för såväl auditören som krigsfiskalen 300 kronor, sålunda sammanlagt 1 500 kronor. I övrigt synas tillräckliga skäl ej föreligga att föreslå någon arvodesökning för auditörer och krigsfiskaler i vidare mån än sådan föranledes av den utbyggnad av krigsrättsorganisationen, för vilken jag i det följande kommer att redogöra. Nu förefintlig möjlighet till partiell ledighet med bibehållen avlöning, helt eller delvis, bör emellertid allttjämt hållas öppen. — Någon ändring i auditörs- och krigsfiskalsindelningarna utan samband med nyuppsättning av truppförband har jag ej att föreslå. Väl ifrågasattes vid arvodesregleringen år 1942 ändrad organisation av auditörstjänsten i Boden, innebärande densammans uppdelning å två befattningar, och i propositionen nr 269/1942 framhölls att denna fråga borde bli föremål för fortsatt uppmärksamhet. Saken berördes även i propositionen nr 218/1943, därvid jag framhöll att med en eventuell uppdelning syntes böra anstå i avvaktan på utvecklingen under ytterligare ett år och de erfarenheter som därunder kunde vinnas. Auditören i Boden har visserligen under år 1943, i likhet med under år 1942, åtnjutit ledighet från inemot hälften av de göromål, som eljest skulle åvilat honom, med särskild vikarie för samma göromåls förrättande. Men då ledigheten får anses hava varit betingad av rådande särskilda förhållanden samt arbetsördan vid dessa krigsrätter, såsom framgår av de statistiska uppgifterna, under året icke undergått någon större ökning, synes mig allttjämt böra anstå med definitivt ställningstagande till ifrågavarande organisationsfråga.

Under budgetåret 1944/45 avses tre nya truppförband skola uppsättas, nämligen Göta pansarlivgarde i Enköping, Blekinge flygflottilj invid Ronneby och Hallands flygflottilj invid Halmstad. Vid vart och ett av dessa förband skall finnas regementskrigsrätt. För regementskrigsrätterna i Enköping och Ronneby synas böra avses särskilda befattningar såsom krigsdomare, auditör och krigsfiskal, varemot i fråga om Hallands flygflottiljs krigsrätt motsva-

rande befattningar lämpligen böra förenas med dem vid regementskrigsrätten vid Hallands regemente. Enligt de grunder, som vid senaste arvodesregleringen för krigsdomare, auditörer och krigsfiskaler tillämpats, torde till krigsdomaren, auditören och krigsfiskalen vid Göta pansarlivgardes krigsrätt böra utgå arvoden med resp. 1 500, 2 700 och 1 200 kronor samt till motsvarande befattningshavare vid Blekinge flygflottiljs krigsrätt med resp. 720, 1 680 och 660 kronor. Krigsdomaren i Hallands regementes krigsrätt uppbär för närvarande ett arvode av 1 200 kronor. I det föregående har jag framhållit, att han oberoende av organisationsändringen borde komma i åtnjutande av någon förhöjning i arvodet. Denna ökning anser jag hava bort utgöra 300 kronor. Med utgångspunkt härifrån föreslår jag att för krigsdomaren i Hallands regementes och Hallands flygflottiljs krigsrätter beräknas ett arvode av 2 100 kronor. För auditören och krigsfiskalen vid sistnämnda krigsrätter synas de nya arvoden böra bestämmas till 3 600 resp. 1 500 kronor, vilket innebär en förhöjning i nu utgående arvoden av 900 resp. 300 kronor. Vad sålunda föreslagits skulle medföra en ökning av arvodesummorna åt krigsdomare, auditörer och krigsfiskaler med resp. 3 120, 5 280 och 2 160 kronor.

Till nästkommande års riksdag bör ske en förnyad omprövning av arvoden med ledning av de ytterligare erfarenheter som till dess kunna vinnas.

De ifrågasatta arvodesbeloppen äro att betrakta såsom endast förslagsvis angivna. I enlighet med vad även tidigare ansetts läser Kungl. Maj:t vid fastställande av nya specialstater (jfr statsliggaren s. 33 ff.) för krigsdomare, auditörer och krigsfiskaler äga att inom ramen för anslaget vidtaga de jämkningar som av organisatoriska eller andra skäl kunna finnas påkallade.

Det av styrelsen för föreningen Sveriges krigsdomare och auditörer nu ånyo framförda kravet på rätt till semester för krigsrätternas civila personal anser jag mig alltjämt icke kunna understödja. Rörande skälen till denna min avvisande ståndpunkt återoppar jag mitt i det föregående (s. 6) återgivna yttrande i ämnet i propositionen nr 218 till 1943 års riksdag.

Jag övergår härefter till anslagsberäkningen för nästkommande budgetår.

Den för disponerandet av anslaget till Krigsrätterna: Avlöningar gällande avlöningsstaten är av följande lydelse:

Avlöningsstat.

Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t:

a) Arvoden åt krigsdomare, <i>förslagsvis</i>	kronor	64 100
b) Arvoden åt auditörer, <i>förslagsvis</i>	»	142 400
c) Arvoden åt krigsfiskaler, <i>förslagsvis</i>	»	59 000
d) Vikariatsersättningar, <i>förslagsvis</i>	»	10 000
e) Tillfälliga ersättningar åt civil personal vid regements- och stationskrigsrätterna, <i>förslagsvis</i>	»	1 000
f) Ersättning till personal vid särskilda krigsrätter m. m. <i>förslagsvis</i>	»	50 000

Summa kronor 326 500.

Avlöningsstaten bör alltså upptaga de delposter som nu ingå i den samma.

I enlighet med vad förut anförts skulle delposten till arvoden åt krigsdomare uppföras med (64 100 + 2 700 + 3 120 =) 69 920 kronor, delposten till arvoden åt auditörer med (142 400 + 900 + 5 280 =) 148 580 kronor och delposten till arvoden åt krigsfiskaler med (59 000 + 600 + 2 160 =) 61 760 kronor eller i avrundade tal med respektive 70 000 kronor, 148 600 kronor och 61 800 kronor. Vad beträffar delposten till vikariatsersättningar, från vilken bland annat bestrides ersättning som vid partiell ledighet för befattningshavare vid regements- eller stationskrigsrätt tillerkännes vikarien utöver vad den ordinarie tjänsteinnehavaren förklarar skyldig avstå under ledigheten, har den samma visat sig helt otillräcklig för sitt ändamål. Sälunda har under budgetåret 1942/43 i vikariatsersättningar utbetalats över 47 200 kronor. Med hänsyn härtill synes posten icke böra bestämmas till lägre belopp än 30 000 kronor. Delposten till tillfälliga ersättningar åt civil personal vid regements- och stationskrigsrätterna, vilken för innevarande budgetår sänkts från 3 200 kronor till 1 000 kronor, har under nyssnämnda tid belastats med utgifter för cirka 3 500 kronor. Med hänsyn härtill synes posten böra återföras till sitt ursprungliga belopp, 3 200 kronor. Beträffande slutligen delposten å 50 000 kronor till ersättning till personal vid särskilda krigsrätter m. m. har den under samma tid, beroende bland annat på den talrika förekomsten av mål från underställda förband, belastats med utgifter till ett belopp av ej mindre än 188 400 kronor. Vid en återgång till mera normala förhållanden kommer emellertid frekvensen av dessa mål att avsevärt nedgå. Därtill kommer att det för närvarande icke kan bedömas, om icke ett genomförande av det förut omnämnda förslaget till lag angående behörighet för militär befälhavare att i vissa fall ålägga ersättningsskyldighet kommer att medföra minskad belastning å denna anslagspost. Jag finner därför ej anledning föreslå någon ökning av postens nuvarande belopp.

Anslaget i dess helhet skulle således för budgetåret 1944/45 bestämmas till (70 000 + 148 600 + 61 800 + 30 000 + 3 200 + 50 000 =) 363 600 kronor.

Jag får alltså hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

dels fastställa följande avlöningsstat för krigsrätterna att tillämpas under budgetåret 1944/45:

Avlöningsstat.

Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t:

a) Arvoden åt krigsdomare, <i>förslagsvis</i>	kronor	70 000
b) Arvoden åt auditörer, <i>förslagsvis</i>	»	148 600
c) Arvoden åt krigsfiskaler, <i>förslagsvis</i>	»	61 800
d) Vikariatsersättningar, <i>förslagsvis</i>	»	30 000

e) Tillfälliga ersättningar åt civil personal vid regements- och stationskrigsrätterna, <i>förslagsvis</i>	kronor	3 200
f) Ersättning till personal vid särskilda krigsrätter m. m., <i>förslagsvis</i>	»	50 000
	Summa kronor	363 600;

dels ock till Krigsrätterna: Avlöningar
 för budgetåret 1944/45 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 363 600.

2. Krigsrätterna: Omkostnader, *förslagsanslag*.

Från detta anslag bestridas dels resekostnads- och traktamentsersättningar till den civila personalen vid fredskrigsrätterna och dels ersättningar för auditörernas och krigsfiskalernas expenser. För dessa ändamål ha från och med budgetåret 1942/43 beräknats, till det förra ett belopp av 10 000 kronor och till det senare ett belopp av 20 000 kronor.

Före den 1 juli 1942 gällde, att ersättning för expenser tillkom endast auditörerna och allenast med visst för var och en av dem fastställt årligt belopp. Från och med sistnämnda dag äga såväl auditörerna som krigsfiskalerna erhålla full gottgörelse för sina expenskostnader. Därvid har, i enlighet med förslag av de för frågan om revision av avlöningsbestämmelserna för den civila personalen vid krigsdomstolarna tillkallade särskilda utredningsmännen, för auditörerna bibehållits systemet med fasta expensbidrag. Men auditör har därjämte berättigats att, i den mån han visar sig för tjänstens utövning ha fått vidkännas utgifter för renskrivning av konceptprotokoll, verkställande av protokollsutskrifter, papper och kuvert samt interurbana telefonsamtal till belopp överstigande expensbidraget, efter räkning, som skall vara attesterad av krigsdomaren, utfå jämväl det överskjutande beloppet. Krigsfiskalerna äga direkt efter räkningar bekomma gottgörelse för sina motsvarande expenskostnader.

I yttrande över utredningen hade statskontoret anfört, att dåvarande system med bestämda årliga expensbidrag alltjämt borde bibehållas. I propositionen nr 269/1942 uttalade min företrädare i ämbetet (s. 37), att han ställde sig tveksam till utredningsmännens förslag men icke ville motsätta sig att en sådan anordning tillämpades under budgetåret 1942/43. I propositionen nr 218/1943 anförde jag (s. 18), att det först efter nämnda budgetårs utgång, sedan räkningar inkommit för hela året, läte sig bedömas, huru den nya ordningen verkat. Med hänsyn härtill ställde jag mig fortfarande tveksam, huruvida densamma borde bibehållas, men saknade å andra sidan anledning att då föreslå någon ändring därvidlag.

Budgetredovisningen för budgetåret 1942/43 utvisar att ifrågavarande anslag belastats med utgifter för omkring 33 700 kronor och sålunda överskridits med i runt tal 3 700 kronor. Av utgifterna falla omkring 19 900 kro-

nor på posten reseersättningar och omkring 13 800 kronor, varav i fasta expensbidrag 12 400 kronor, på posten expenser. Förstnämnda post har sålunda överskridits med i det närmaste dubbla det anvisade beloppet, medan å sistnämnda post en besparing av omkring 6 200 kronor uppstått. Erfarenheterna under den tid rätten till full ersättning för expenser gällt få, såsom av det anförda framgår, hittills anses ha varit gynnsamma och jag får därför förorda, att gällande bestämmelser i ämnet bibehållas. Tillräcklig anledning att vidtaga ändring i anslagsposternas nuvarande belopp synes mig icke föreligga.

Jag hemställer fördenskull, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Krigsrätterna: Omkostnader* för budgetåret 1944/45 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 30 000.

Vad föredragande departementschefen under förstnämnda punkter hemställt, däri statsrådets övriga ledamöter instämna, bifaller Hans Maj:t Konungen samt förordnar, att proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar skall avlåtas till riksdagen.

Ur protokollet:

Sven Leffler.

Krigsrätternas verksamhet åren 1941—1943.

Krigsrätter vid	Antal sammanträden			Antal mål och ärenden*			Antal disciplinmål*, vari auditören avgivit yttrande	
	1941	1942 ¹	1943 ¹	1941	1942	1943	1942	1943
	Livregementet till häst	28	31 + 23	96	115 + 13	160 + 68	151 + 88	274 + 19
Svea artilleriregemente	64	92 + 3	104 + 1	150 + 126	271 + 218	279 + 381	140 + 36	112 + 191
Svea ingenjörkår	27	25 + 8	26 + 7	92 + 15	90 + 42	87 + 45	112	100 + 5
Signalregementet	17	22 + 5	28 + 2	29 + 2	65 + 28	47 + 40	49	86 + 5
Svea livgarde	84	113 + 6	109 + 21	142 + 93	248 + 106	308 + 100	619 + 211	822 + 125
Stockholms örlogsstation	48	62	82 + 1	252 + 117	284 + 158	290 + 194	614 + 239	648 + 221
Stockholms luftvärnsregemente*	2	4 + 12	57	17 + 1	52 + 13	211 + 67	98 + 19	68 + 38
Roslagens flygflottilj	18	0 + 14	0 + 15	35	23	23	40	31
Svea »	7	0 + 18	0 + 20	24	63	50	94	61
Vaxholms kustartilleriregemente.....	54	57 + 3	56	450 + 55	687 + 82	598 + 233	405 + 131	198 + 59
Upplands regemente	59	60 + 23	87 + 13	129 + 39	257 + 59	277 + 84	163 + 33	270 + 40
Södermanlands pansarregemente (företvarande Södermanlands reg.)	32	46 + 2	52 + 8	24 + 20	76 + 54	262 + 75	97 + 38	144 + 61
Södermanlands flygflottilj ⁴	1	0 + 7	0 + 13	2	14	34	—	75
Brävalla flygflottilj ⁵	—	—	—	—	—	—	—	—
Livgrenadjärregementet	65	52 + 13	50 + 6	34 + 47	54 + 97	64 + 116	105 + 177	161 + 180
Svea trängkår	55	66 + 4	37 + 3	23 + 36	36 + 103	41 + 75	64 + 38	136 + 36
Östgöta luftvärnsregemente	28	20 + 14	31 + 5	26 + 13	59 + 37	87 + 48	165	106 + 26
» flygflottilj	13	2 + 14	16 + 9	17 + 1	25 + 2	55 + 25	91	83 + 5
Smålands artilleriregemente.....	45	4 + 45	4 + 46	201	287 + 5	376 + 25	78 + 10	106 + 23
Jönköpings-Kalmar regemente.....	25	14 + 34	19 + 29	21 + 19	48 + 29	128 + 31	178 + 25	151
Göta ingenjörkår	26	0 + 29	0 + 29	9 + 18	36	71	77	96
Kronobergs regemente	52	57 + 15	48 + 14	26 + 34	36 + 75	42 + 41	218 + 104	131 + 108
Kalmar flygflottilj ⁶	—	—	37 + 4	—	—	20 + 86	—	29 + 74

1	2		3		4		5		6		7		8		9	
	Antal sammanträden						Antal mål och ärenden ²						Antal disciplinmål ³ , vari auditören avgivit yttrande			
	1941	1942 ¹	1943 ¹	1941	1942	1943	1941	1942	1943	1942	1943	1942	1943	1942	1943	
Gotlands infanteriregemente	52	63 + 17	75 + 17	51 + 84	116 + 105	181 + 137	91 + 80	141 + 200								
› artillerikår	49	24 + 37	31 + 7	46 + 52	109 + 39	55 + 27	49	103								
› kustartillerikår	33	47 + 2	52 + 1	122 + 14	69 + 161	52 + 182	55 + 32	165 + 83								
Karlskrona örlogsstation	56	60 + 5	62 + 11	300 + 19	373 + 178	480 + 124	622 + 293	748 + 204								
› kustartilleriregemente	46	18 + 34	53 + 6	207 + 1	249 + 26	348 + 76	300 + 42	331 + 131								
Norra skånska infanteriregementet....	41	41 + 10	60 + 1	158 + 41	140 + 73	131 + 141	168	157								
Vendes artilleriregemente	50	42 + 18	34 + 10	10 + 35	126 + 63	92 + 38	212	129								
Skånska trängkåren	21	31	45	27 + 27	56 + 119	65 + 103	76 + 25	131								
Södra skånska infanteriregementet....	85	85 + 9	91 + 5	136 + 107	192 + 88	201 + 73	212 + 115	272 + 101								
Tionde flygflottiljen ²	12	30 + 7	0 + 26	19 + 4	46 + 46	63	46 + 42	40								
Skånska luftvärnskåren ⁶	—	—	32 + 10	—	—	58 + 33	—	46 + 50								
Skånska pansarregementet (förutva- rande Skånska kavalleriregementet).	87	94 + 18	108	115 + 88	125 + 162	136 + 112	103	119 + 113								
Krigsflygskolan	9	4 + 10	1 + 7	12 + 9	28 + 7	25 + 1	20	37 + 3								
Hallands regemente	37	34 + 60	35 + 86	64 + 36	116 + 27	162 + 37	98 + 37	119 + 46								
Göta artilleriregemente	63	73 + 6	65 + 7	219 + 108	227 + 172	377 + 118	186 + 281	135 + 159								
› flygflottilj ³	11	0 + 17	3 + 12	42	80	102 + 10	48	64 + 8								
Göteborgs luftvärnskår ⁵	—	—	0 + 35	—	—	99	—	19								
Älvsborgs kustartilleriregemente ⁷	—	—	52 + 2	—	—	139 + 154	—	283 + 247								
Göteborgs örlogsstation ⁹	—	—	10 + 1	—	—	1 + 22	—	13 + 55								
Älvsborgs regemente	28	12 + 19	20 + 5	47 + 10	90 + 11	77 + 42	153 + 25	107 + 32								
Bohusläns regemente	56	65 + 68	81	91 + 71	162 + 105	186 + 110	350 + 137	316 + 152								
Skaraborgs flygflottilj ⁸	7	8 + 6	1 + 10	24	100 + 8	83 + 1	44 + 13	61 + 1								
Skaraborgs pansarregemente (förutva- rande Skaraborgs regemente)	20	21 + 3	36 + 2	70 + 19	81 + 122	88 + 102	101	223 + 55								
Livregementets husarer	13	13 + 8	10 + 11	56 + 1	100 + 39	106 + 11	147	92 + 11								
Göta trängkår	16	14 + 9	13 + 4	40 + 2	44 + 37	51 + 33	113	105 + 14								
Karlsborgs luftvärnsregemente	9	23 + 2	45 + 7	41 + 1	95 + 55	149 + 94	112 + 5	71 + 75								
Västgöta flygflottilj	7	0 + 7	7 + 8	23	26	14 + 10	33	36 + 5								
Värmlands regemente	33	43 + 10	55 + 1	72 + 26	77 + 69	99 + 117	164 + 120	342 + 203								
Livregementets grenadjärer	59	69 + 12	77 + 15	148 + 49	186 + 202	289 + 122	120 + 80	168 + 105								

Krigsrätter vid	Antal sammanträden			Antal mål och ärenden ^a			Antal disciplinmål ^b , vari auditören avgivit yttrande	
	1941	1942 ¹	1943 ¹	1941	1942	1943	1942	1943
	Västmanlands flygflottilj	13	1 + 14	3 + 18	49	47 + 1	57 + 3	115
Hälsinge regemente.....	41	48 + 3	57 + 1	72 + 15	108 + 90	177 + 117	228 + 145	295 + 225
Dalregementet	18	26 + 29	42 + 10	31 + 6	70 + 31	104 + 102	162 + 24	207 + 29
Sundsvalls luftvärnskår ^c	—	—	0 + 37	—	—	103	—	109
Västernorrlands regemente	40	14 + 21	33 + 17	143 + 23	167 + 21	217 + 65	211 + 35	209 + 73
Norrlands trängkår.....	24	25 + 13	25 + 3	54 + 29	72 + 38	34 + 90	77 + 16	120 + 85
Jämtlands fältjägarregemente	42	41 + 10	38 + 7	52 + 81	177 + 167	166 + 108	185 + 114	166 + 13
Norrlands artilleriregemente.....	22	20 + 14	19 + 9	37 + 49	90 + 84	90 + 92	155 + 26	187 + 39
Jämtlands flygflottilj	9	8 + 4	4 + 7	39	57 + 4	39 + 12	70 + 5	55 + 31
Västerbottens regemente	37	42 + 19	52 + 34	83 + 20	75 + 51	120 + 83	242 + 44	425 + 83
Norrlands dragonregemente	14	0 + 58	0 + 75	56 + 13	103	202	139	137
Norrbottnens regemente	64	49 + 23	14 + 24	125 + 23	142 + 52	152 + 13	221 + 1	309 + 3
» artillerikår.....	18	19 + 19	26 + 9	67 + 2	50 + 17	69 + 25	53 + 22	93 + 34
Bodens artilleriregemente ^d	—	30 + 20	38	—	123 + 37	89 + 3	143 + 52	120
» ingenjörkår.....	36	5 + 32	6 + 24	81 + 9	51 + 3	77 + 5	75	110
Norrbottnens flygbaskår ^e	3	14 + 9	5 + 16	4	24 + 16	41 + 5	74 + 11	80
Luleå luftvärnskår ^f	—	—	6 + 21	—	—	74 + 3	—	60
2 031	1 983 + 974	2 461 + 865	4 941 + 1 723	7 243 + 3 702	9 221 + 4 500	9 851 + 3 005	11 152 + 4 032	

¹ Första talet avser sammanträden varvid förekommit mål eller ärende från underställda förband, andra talet avser övriga sammanträden.

² Andra talet avser mål eller ärenden från underställda förband.

³ Krigsrätten började sin verksamhet 1. 7. 1941.

⁴ » » » » 1. 10. 1941.

⁵ » » » » 1. 11. 1943.

⁶ » » » » 1. 10. 1942.

⁷ » » » » 1. 11. 1942.

⁸ » » » » 1. 10. 1943.

⁹ Uppgifter för denna krigsrätt föreligga ej för 1941.